

**AUTORSKI PROGRAM
EDUKACYJNO-WYCHOWAWCZY
W KLASACH I-III**

BLIŻEJ MORZA

AUTORKAMI PROGRAMU SĄ NAUCZYCIELE
NAUCZANIA ZINTEGROWANEGO

SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 40 W GDYNI

Małgorzata Domańska-Kluge

Maria Joanna Sprenger

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Treści kształcenia wykorzystane w programie	4
3. Założenia programu	6
4. Cele ogólne programu	6
5. Sposoby realizacji programu.....	7
6. Osiągnięcia uczniów- cele szczegółowe	8

7. Przykładowa tematyka zajęć dla kl. III	14
8. Ewaluacja programu	16
9. Ankieta dla dzieci kl. I.....	17
10. Ankieta dla dzieci kl. II	18
11. Ankieta dla dzieci kl. III.....	19
12. Ankieta dla rodziców	21

1.WSTĘP

„Obcując z morzem, smakując jego surowe piękno, człowiek ma możliwość odkrycia w sobie tego o czym nigdy nie śmiałyby pomyśleć...”

Prezentowany program autorski został stworzony z myślą o tym, by nie tylko przybliżyć uczniom walory środowiska morskiego

w sensie przyrodniczo-geograficznym, ale przede wszystkim żeby pogłębić ich wiedzę o historii, kulturze, tradycjach, sztuce

i korzeniach nadmorskiego środowiska, w którym mieszkają.

Pragniemy zwrócić uwagę dzieci na to, że bogata historia regionu ma wpływ na obecny jego kształt. W programie podkreślamy

znaczenie morza i przyległych obszarów dla gospodarki i kultury Polski. Staramy się wdrażać uczniów do aktywnego poznawania środowiska, w którym żyją i przygotować ich do funkcjonowania jako przyszłych obywateli zintegrowanej Europy.

Chcemy stworzyć uczniom szansę bycia tolerancyjnym i otwartym na różnorodność poprzez pogłębianie znajomości problemów najbliższego środowiska.

Mamy również nadzieję, że realizacja programu pozwoli rozwinąć u uczniów ekspresję twórczą w szerokim znaczeniu, a dzięki niej wyzwolimy potrzebę aktywnego poznawania siebie i innych oraz samoakceptacji i pozytywnego nastawienia do ludzi.

Myślimy, że program ten pozwoli na przeżycie przez uczniów sukcesów tych małych i nieco większych żaglowców, które dla wielu

Polaków, takich jak Patron naszej szkoły kpt. ż. w. Karol Olgierd Borchardt było źródłem fascynacji i zwycięstw niech stanie się tym samym dla małych odkrywców.

TREŚCI KSZTAŁCENIA WYKORZYSTANE W PROGRAMIE

1. Dom rodzinny – dziecko jako członek rodziny.
2. Szkoła – dziecko jako uczeń, kolega, przyjaciel.
3. Ojczyzna – jej symbole i święta narodowe, baśnie i legendy polskie.
4. Miejscowość, życie jej mieszkańców, historia i tradycje.
5. Przyroda w otoczeniu dziecka (ze szczególnym uwzględnieniem przyrody nadmorskiej).
6. Obrazy z przeszłości (własnej rodziny, szkoły, miejscowości).
7. Zabawy, zajęcia, przygody dzieci.
8. Obrazy z życia w innych krajach.
9. Wybrane wytwory kultury, sztuki, techniki.
10. Słuchanie baśni, opowiadań i legend, w tym z własnego regionu morskiego, jako inspiracji do słownego i pozasłownego wyrażania treści i przeżyć.
11. Odbiór programów radiowych i telewizyjnych (ze szczególnym uwzględnieniem programów o tematyce morskiej).

12. Różne źródła informacji i technologii informacyjnej, w tym korzystanie z czytelni oraz biblioteki szkolnej.
13. Rozmowy, swobodne spontaniczne wypowiedzi uczniów.
14. Recytowanie wierszy i prozy.
15. Uważne słuchanie wypowiedzi innych.
16. Opowiadanie i opisywanie.
17. Czytanie ciche ze zrozumieniem.
18. Czytanie głośne sylab, wyrazów, zdań i tekstów.
19. Pisanie liter, łączenie liter w sylaby, pisanie wyrazów, zdań, dłuższych wypowiedzi pisemnych.
20. Przepisywanie wyrazów, zdań, tekstów powiązane z uzupełnianiem i przekształcaniem.
21. Pisanie swobodnych tekstów, życzeń, zaproszeń, listów, opowiadań i opisów.
22. Pisanie z wykorzystaniem elementarnych zasad pisowni.
23. Formy ochrony środowiska przyrodniczego (ze szczególnym uwzględnieniem środowiska morskiego).
24. Poznawanie pracy w wybranych zawodach (ze szczególnym uwzględnieniem zawodów związanych z morzem).
25. Wykorzystanie materiałów (papier, drewno, tkanina, metal,

tworzywa sztuczne, materiały przyrodnicze) działalności manualnej.

26.Organizacja pracy (planowanie, organizacja stanowiska, racjonalne wykorzystanie materiału i czasu).

27.Działalność plastyczna w różnych materiałach, technikach i formach z wykorzystaniem tradycji regionalnych.

28.Różnorodność w sferze kultury.

29.Wielość środków komunikacji (język przestrzeni koloru ciała) oraz środków wyrazu plastycznego.

30.Ekspresja i autoekspresja.

31.Rozumienie, akceptacja i tolerancja dla innych wypowiedzi artystycznych.

32.Krajobraz kulturowy.

33.Brzmienie głosów, instrumentów muzycznych, dźwięk, rytm, Tempo, śpiew i ruch z muzyką.

34.Percepcja elementów akustyki środowiska człowieka, muzyki i utworów muzycznych.

35.Gry i zabawy ruchowe, ćwiczenia terenowe, wędrowki piesze.

36.Umiejętności ruchowe oraz ćwiczenia fizyczne korygujące postawę ciała.

37.Przestrzeganie reguł w grach i zabawach ruchowych.

38.Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć, wycieczek, wyjść, uroczystości szkolnych, gier, zabaw, przerw, w drodze do szkoły i ze szkoły.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. Zapoznanie się z geografią, przyrodą, historią, kulturą, tradycją i gospodarką regionu.
- 2.Wyzwalanie u uczniów ekspresji twórczej inspirowanej tematyką morską.
- 3.Kształtowanie poczucia przynależności do nadmorskiego regionu.
- 4.Umożliwienie dzieciom przeżycia sukcesu związanego z działaniami podejmowanymi przy realizacji programu.
- 5.Wdrażanie uczniów do zachowań tolerancyjnych, akceptujących, otwartych na potrzeby i problemy drugiego człowieka.
- 6.Współpraca wychowawcy klasy z nauczycielem-terapeutą prowadzącym zajęcia terapii pedagogicznej.

CELE OGÓLNE PROGRAMU

- wzbogacanie wiedzy ogólnej związanej z regionem nadmorskim,
- budzenie zainteresowania historią i literaturą (w szczególności marynistyczną),
- doskonalenie kompetencji językowych,
- wyzwalanie kreatywności uczniów,
- wdrażanie do systematycznej pracy,
- rozbudzanie potrzeby identyfikacji z grupą i szkołą,
- wykorzystywanie w praktyce zasad bezpieczeństwa pracy i zabawy podczas zajęć,
- kształtowanie umiejętności dokonywania samooceny i oceny pracy innych,
- integrowanie zespołu klasowego na bazie wspólnych działań związanych z tematyką morską,
- rozwijanie wrażliwości na piękno,
- budzenie potrzeby uczestnictwa w życiu społecznym
- likwidowanie deficytów rozwojowych u dzieci ze specyficznymi trudnościami w nauce poprzez systematyczną współpracę wychowawcy klasy z terapeutą pedagogicznym.

SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU

Program realizowany jest podczas trzyletniego cyklu kształcenia zintegrowanego w pracy z jedną grupą. Treści programowe realizowane są podczas codziennych zajęć oraz w trakcie terapii pedagogicznej. Stosowane są tu następujące metody:

- rozmowy, pogadanki, dyskusje, gry i zabawy dydaktyczne,
- praca z tekstem,
- ćwiczenia językowe,
- prace pisemne,
- działania indywidualne i grupowe podczas różnorodnych ogólnoszkolnych potyczek związanych z tematyką morską,
- tworzenie prac literackich, plastycznych oraz inscenizacji,
- współpraca z zaprzyjaźnionymi placówkami,
- współpraca z rodzicami,
- wycieczki i wyjścia tematycznie związane z regionem morskim

- systematyczne spotkania wychowawcy z terapeutą celem omówienia postępów uczniów i opracowania strategii dydaktyczno-wychowawczych.

OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW - CELE SZCZEGÓŁOWE

I KRĘGI ŚRODOWISKOWE DZIECKA

identyfikacja z grupą rówieśniczą, domem rodzinnym, szkołą i ojczyzną

TREŚCI KSZTAŁCENIA	OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW
1. Dom rodzinny – dziecko jako członek rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje się w historii swojej rodziny - identyfikuje się ze swoją rodziną - odczuwa potrzebę angażowania się w życie rodziny i pomoc jej członkom

2. Szkoła - dziecko jako uczeń, kolega, przyjaciel.

- nawiązuje poprawne kontakty z rówieśnikami
- potrafi współpracować w grupie
- umie odczytać i właściwie zareagować na różne sytuacje, jak i nastroje kolegów i koleżanek

3. Ojczyzna – jej symbole i święta narodowe, baśnie i legendy polskie.

- wie jak brzmi nazwa kraju, jakie jest godło i hymn narodowy, zna nazwy i wymowę ważnych świąt narodowych

4. Obrazy z przeszłości (własnej rodziny, szkoły, miejscowości).

- orientuje się w historii szkoły
- zna nazwę i historię miejscowości, w której mieszka
- wie, kto jest Patronem szkoły i zna jego biografię
- umie narysować drzewo genealogiczne swojej rodziny

<p>5. Obrazy z życia dzieci w innych krajach</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wie jakie są niektóre zwyczaje w innych krajach (ze szczególnym uwzględnieniem zwyczajów morskich) - jest tolerancyjny w stosunku do dzieci innych wyznań, narodowości, ras i kultur - akceptuje inność
--	---

II GDYNIA – MIASTO POLSKIEGO WYBRZEŻA

poznawanie geografii, historii i obecnego kształtu swojej miejscowości

TREŚCI KSZTAŁCENIA	OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW
<p>1. Miejscowość, życie jej mieszkańców, historia i tradycje</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umie wskazać swoją miejscowość na mapie - umie pokazać na mapie morza, góry, niziny i wyżyny, a także kontynenty

- zna nazwy miast wchodzących w skład Trójmiasta
- wie jakie są ciekawe miejsca w Gdyni i zna ich położenie
- rozumie potrzebę dbałości o czystość swojego najbliższego otoczenia, swojego miasta i morza
- potrafi wymienić zawody związane z morzem
- zna najważniejsze obiekty kulturalne, administracyjne i przemysłowe swojego miasta
- potrafi wymienić ważne wydarzenia z historii Gdyni
- umie wskazać tradycje morskie i opowiedzieć o nich
- potrafi podać cechy charakterystyczne dla haftu kaszubskiego
- zna niektóre elementy folkloru kaszubskiego
- zapoznał się z wybranymi

	<p>zagadnieniami dotyczącymi historii, tradycji, kultury i teraźniejszości</p> <p>Kaszub</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi opowiedzieć baśń, legendę związaną z regionem nadmorskim - czyta opowiadania, legendy, baśnie i wiersze tematycznie związane z morzem
--	---

III SŁAWNI LUDZIE ZWIĄZANI Z MORZEM.

SŁAWNI MIESZKAŃCY GDYNI.

zapoznanie się z sylwetką Patrona szkoły oraz innymi ważnymi dla regionu nadmorskiego postaciami

TREŚCI KSZTAŁCENIA	OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

<p>1. Kpt. ż.w. K. O. Borchardt – Patron naszej szkoły</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna biografię Patrona - potrafi wymienić tytuły kilku książek napisanych przez Borchardta - rozumie realia historyczne zawarte w książkach Patrona szkoły - odwiedził miejsce spoczynku Karola Olgierda Borchardta
<p>2. Sławni ludzie związani z regionem morskim</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna nazwiska takich postaci, jak: Antoni Abraham, Jan z Kolna, Tadeusz Kwiatkowski, Tadeusz Wenda, Jan Heweliusz, Lech Wałęsa - posiada elementarne wiadomości dotyczące obrony polskiego wybrzeża w okresie drugiej wojny światowej

IV MORZE JAKO SPECYFICZNY EKOSYSTEM

znaczenie morza dla przyrody, człowieka, ochrona przyrody, woda jako źródło życia, oszczędzanie wody

TREŚCI KSZTAŁCENIA	OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW
<p>1.Znaczenie wody w życiu człowieka</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie potrzebę oszczędzania wody i wie jak to robić - zdaje sobie sprawę z tego, że woda jest źródłem życia - potrafi wyjaśnić proste zjawiska fizyczne związane ze słońcą morską wodą - wyjaśnia zasadność dostarczania wody do innych kontynentów zagrożonych jej brakiem - umie wyjaśnić zasadę działania prostych urządzeń filtrujących wodę - zna podstawowe stany skupienia wody i potrafi wykonać proste doświadczenia związane z nimi

2. Ochrona przyrody obowiązkiem
każdego człowieka

- wie jakie organizacje zajmują się ochroną przyrody
- umie opowiadać o przyczynach i skutkach zanieczyszczenia środowiska morskiego
- wie na czym polega związek człowieka z przyrodą
- posiada wiadomości na temat łańcuchów pokarmowych występujących w morzu
- opowiada o krążeniu wody w przyrodzie i jego znaczeniu

V REGION MORSKI – JEGO SPECYFIKA I WALORY

zawody związane z morzem, piękno przyrody nadmorskiej, walory rekreacyjne i turystyczne regionu nadmorskiego

TREŚCI KSZTAŁCENIA	OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW
1. Praca rybaka i marynarza	<ul style="list-style-type: none"> - zna specyfikę zawodu rybaka i marynarza - wie jak wyglądała ta praca dawniej - potrafi nazwać firmy zajmujące się gospodarką morską - umie wymienić nazwy stanowisk i funkcji pełnionych przez marynarzy na statku
2. Nadmorska przyroda źródłem różnorodnych doznań	<ul style="list-style-type: none"> - wie jakie są elementy krajobrazu nadmorskiego i jego charakterystyczne cechy - potrafi wyrazić środkami malarskimi, ruchem i muzyką piękno nadmorskiej przyrody - zna podstawowe pojęcia dotyczące

<p>3. Żeglowanie</p>	<p>krajobrazu morskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna niektóre sposoby porozumiewania się ludzi na morzu - umie wymienić nazwy urządzeń i sprzętów na statku - wie jakie są niektóre tradycje morskie na statku
<p>4. Turystyka i wypoczynek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna dyscypliny sportowe, które można uprawiać nad morzem - wie jakie są obiekty rekreacyjne w swoim rodzinnym mieście

VI KULTYWOWANIE TRADYCJI MORSKICH

udział w konkursach, turniejach oraz potyczkach związanych z morzem i sylwetką Patrona Karola Olgierda Borchardta

TREŚCI KSZTAŁCENIA	OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW
<p>1. Różne źródła informacji i technologii informacyjnej, w tym korzystanie z czytelni i biblioteki szkolnej</p> <p>2. Recytowanie wierszy i prozy</p> <p>3. Ekspresja i autoekspresja</p> <p>4. Działalność plastyczna w różnych materiałach, technikach i formach z wykorzystaniem tradycji regionalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - bierze udział w konkursach, quizach, potyczkach turniejach o tematyce morskiej - bierze udział w przygotowaniach do obchodów święta Patrona szkoły - uczestniczy w międzyszkolnych turniejach borhardtowskich - bierze udział w ogólnoszkolnych potyczkach borhardtowskich - występuje na apelach i akademiach poświęconych tematyce morskiej

**VI BEZPIECZEŃSTWO PODCZAS ZAJĘĆ,
PRZERW I ZABAW**

zasady bezpiecznego zachowania się

TREŚCI KSZTAŁCENIA	OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW
1.Przestrzeganie reguł w grach i zabawach ruchowych	- zna zasady bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach
2.Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć, wycieczek, wyjść, uroczystości szkolnych, gier, zabaw, przerw, w drodze do szkoły i ze szkoły	- potrafi bezpiecznie zachować się podczas spotkań i wyjść, w czasie gier i zabaw ruchowych oraz uroczystości szkolnych

PRZYKŁADOWA TEMATYKA ZAJĘĆ DLA KLASY TRZECIEJ

WRZESIEŃ - „JUŻ W SZKOLE”

1.Wspominamy wakacje – wypoczynek nad morzem.

2. Nadmorski klimat źródłem zdrowia.
3. Nasza miejscowość, jej piękno i historia.
4. Moja rodzina, moi przyjaciele, moja szkoła, moje osiedle.

PAŹDZIERNIK – „OBRAZY JESIENI”

1. Jesienny spacer po Gdyni.
2. Organizujemy rejs statkiem po porcie i Zatoce Gdańskiej.
3. Poznajemy różne zawody związane z morzem.
4. Poznajemy różne przedsiębiorstwa związane z morzem.

LISTOPAD – „POLSKA KRAJ NAD MORZEM BAŁTYCKIM”

1. 11 listopada – ważna data w historii Polski. Polska walczy o dostęp do morza.
2. Polacy zasłużeńi przy budowie Gdyni
3. Morze Bałtyckie – ciekawy i specyficzny ekosystem.
4. Życie mieszkańców rzek, mórz i oceanów.

GRUDZIEŃ – „WODA JAKO ŹRÓDŁO ŻYCIA I ZDROWIA”

1. Stany skupienia wody i ich właściwości.

2. Znaczenie wody dla organizmu człowieka. Dbalność o higienę gwarancją zdrowia.
3. Jak flora i fauna Bałtyku reaguje na zanieczyszczenia?
4. Owoce morza źródłem wartości odżywczych.

STYCZEŃ – „MORZE ZIMĄ”

1. Zimowe kłopoty zwierząt - dokarmianie ptactwa nadmorskiego.
2. Zimowe zabawy dzieci – morskie hobby, sporty i wycieczki.
3. Tajemnicze i niebezpieczne zjawiska przyrody.
4. Znaczenie ratownictwa morskiego.

LUTY – „ HISTORIE I LEGENDY Z NASZEJ PRZESZŁOŚCI”

1. Wielcy żeglarze, odkrywcy i królowie Polski.
2. Stare i nowsze legendy morskie.
3. Historia hymnu narodowego.
4. Jak powstały szanty – pieśni żeglarskie.

MARZEC – „POZNAJEMY SŁAWNYCH POLAKÓW

ZWIĄZANYCH Z MORZEM”

- 1.Karol Olgierd Borchardt – Patron naszej szkoły.
- 2.Międzynarodowe sukcesy polskich żeglarzy.
- 3.Sylwetki słynnych Polaków związanych z regionem nadmorskim.
- 4.Obchodzimy Święto Szkoły.

KWIECIEŃ – „WIOSNA W MORSKIM EKOSYSTEMIE”

- 1.O czym szumi morze? – malujemy piękno nadmorskiego wiosennego krajobrazu słowem, gestem, światłem, pędzlem i muzyką.
- 2.Sztuka ludowa związana z morzem.
- 3.Jesteśmy mieszkańcami i przyjaciółmi Ziemi, dbamy o morze, dbamy o przyrodę.
- 4.Człowiek jako część przyrody. Żyjemy w zgodzie z naturą i innymi.

MAJ – „I TY MOŻESZ ZOSTAĆ POETĄ”

1. Spacerujemy brzegiem morza i obserwujemy przyrodę.
2. Układamy i czytamy wiersze związane z morzem.
3. W świecie książek pisarzy marynistów.
4. Słuchamy kaszubskich wierszy.

CZERWIEC – „PALCEM PO MAPIE POLSKI – OD MORZA DO TATR”

1. Uroki Morza Bałtyckiego i nadmorskie imprezy kulturalne i sportowe.
2. Bezpiecznie spędzam wakacje w różnych zakątkach Polski.
3. Polska – piękny kraj leżący w Europie.

EWALUACJA PROGRAMU

Cele programu zostaną osiągnięte podczas jego realizacji. Pod koniec każdego roku (np. pod koniec klasy pierwszej, drugiej, trzeciej) zostanie przeprowadzona ewaluacja. Wyniki jej posłużą do udoskonalania programu.

Ewaluacja zostanie dokonana poprzez analizę ankiet dla dzieci, ankiet dla rodziców oraz wypowiedzi uczniów.

ANKIETA DLA DZIECI

(POD KONIEC KLASY PIERWSZEJ)

Moi drodzy!

Posłuchajcie uważnie pytań, które przeczytam. Zaznaczcie kółeczkiem odpowiedź, która Wam odpowiada.

1.Czy lubisz zajęcia poświęcone morzu?

TAK

NIE

2.Czy podobały Ci się morskie konkursy organizowane na terenie szkoły?

TAK

NIE

3.Czy lubisz wycieczki i wyjścia z klasą poświęcone morzu?

TAK

NIE

ANKIETA DLA DZIECI

(POD KONIEC KLASY DRUGIEJ)

Moi drodzy!

Przeczytajcie uważnie pytania i zaznaczcie wybrane przez Was odpowiedzi.

1.Miasto, w którym mieszkam to :

a. Gdynia

b. Chylonia

c. Gdańsk

szkole?

TAK

NIE

ANKIETA DLA DZIECI

(POD KONIEC KLASY TRZECIEJ)

Moi drodzy!

Przeczytajcie uważnie pytania i zaznaczcie wybrane odpowiedzi. W miejsce kropek wpisz odpowiedź.

1. Podobały mi się zajęcia poświęcone tematyce morskiej.

TAK

NIE

2. Lubię czytać książki o morzu.

TAK

NIE

3. Chętnie wykonuję prace plastyczne związane z morzem.

TAK

NIE

4. Chętnie śpiewam piosenki morskie .

TAK

NIE

5. Lubię uczestniczyć w konkursach morskich organizowanych w naszej szkole.

TAK

NIE

6. Mieszkam w mieście (podaj nazwę)

7. Moje miasto jest:

a. duże

b. średnie

c. małe

8. Moje miasto leży nad morzem

9. Narysuj herb swojego miasta.

10. Wymień najciekawsze, Twoim zdaniem, zakątki rodzinnego

miasta:

.....

.....

.....

.....

11. Wymień obiekty i miejsca, w których odbywają się w Twoim

mieście imprezy kulturalne:

.....

.....

.....

12. Podaj nazwiska i imiona sławnych ludzi związanych z Twoim

miastem

.....

.....

13. Wymień miasta należące do Trójmiasta:

.....

14.Napisz imiona i nazwisko naszego

patrona:

.....

15.Podaj zawody jakie wykonywał nasz patron:

.....

.....

ANKIETA DLA RODZICÓW

Zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety, której wyniki pomogą nam w dalszej pracy.

1.Czy zdaniem Państwa dziecko posiada wiadomości o swojej rodzinnej miejscowości?

TAK

NIE

2. Proszę dokonać oceny wyżej wymienionych wiadomości Państwa dziecka.

1 2 3 4 5 6

3. Czy zdaniem Państwa dzieci posiadają wiadomości na temat tradycji morskich?

TAK

NIE

4. Proszę dokonać oceny wyżej wymienionych wiadomości Państwa dzieci.

1 2 3 4 5 6

5. Czy dzieci lubią:

a) słuchać bajek i opowiadań o tematyce morskiej?

TAK

NIE

b) czytać książki o tematyce morskiej?

TAK

NIE